

Heleen in Een

Thomas Kort

Martha van der Hoef, Herberg van Een

De aantrekkingskracht van het bubbelbad

Een potje kegelen in zorgcentrum De Hullen

Wanda Oosting-Moedt

Op zoek naar een doorsnee van de Nederlandse werkvloer

Van Een naar Honderd

Van Een naar Honderd in vijftig minuten. De werktitel alleen al was te mooi om links te laten liggen in dit jubileumjaar. AWVN gaat tussen Een en Honderd in het Groningse landschap op zoek naar een doorsnee van de Nederlandse werkvloer. Van bed & breakfast naar shagfabriek. Van een honderdjarige dame naar de familie Honderd. Van 'Er is meer in het leven dan werk' tot 'Zonder werk zou ik gek worden'.

AWVN
100
JAAR
vernieuwende
werkgevers

TEKST
Heleen Boex

BEELD
Guus Schoonewille

Thomas Kort is werk. Vanaf zijn zestiende werkt hij in de projectstofferij. Sinds twee jaar voor een nieuwe baas, want de oude was hij zat. Zwaar werk is het. Nu zijn ze bijvoorbeeld bezig met de gangen in het academisch ziekenhuis in Groningen. Moet hij 's avonds en in het weekend werken, om de zorg niet te hinderen. Als hij na zijn werk thuiskomt, gaat hij eten – liefst iets met aardappelen – en dan werkt hij nog tot half 10 in de tuin. Duurzame inzetbaarheid? Huh? Daar heeft hij nog nooit over nagedacht. 'Ik zie 't wel. Nu gaat het nog.' Hij wijst over zijn schapen heen, die tevreden staan te kauwen, naar de moestuin. 'Morgen ga ik de boel omploegen.'

Het huis van Kort staat in Honderd, in de Groningse gemeente Garsthuizen. Aan de overkant van de Honderdsterweg staat nog een huis, dat van de gebroeders Kloosterhuis. En dat is het dan. Eromheen: het Groningse ommeland in al zijn schoonheid. Honderd is het eindpunt van een roadtrip die begint in het Drentse Een. De reis duurt volgens Google Maps precies vijftig minuten. Langs de route veel boerderijdieren en waslijnen vol

schone kleren die opbollen in de wind. Maar ook bloeiende bedrijven, en mensen die op een bijzondere manier een link hebben met het honderdjarig jubileum van AWVN.

Meer dan werk

Het is vroeg voor Martha van der Hoef, als we om 9 uur aankloppen bij de Herberg van Een. Als de bedden leeg blijven in haar bed & breakfast, zoals vandaag het geval is, slaapt de eigenaresse liever uit. En als er gasten zijn, probeert ze haar man te verleiden om het ontbijt klaar te maken. 'Ik ben geen ochtendmens.' Ruim tien jaar runt het echtpaar Van der Hoef nu deze bed & breakfast. Gasten waarderen het Drentse buitenverblijf. Ze hebben al twee keer een tien gekregen in de reviews op internet. Hoewel er in de omgeving genoeg te doen is, met het gevangensmuseum in Veenhuizen en het eeuwenoude dorpje Norg op een steenworp afstand, is de jacuzzi de échte trekpleister. In zowel gastenkamer Violetta als Fleur de Lys kun je niet om het enorme, tweepersoons bubbelbad heen. 'Daar komen onze gasten voor.'

Martha maakt zelf alles schoon. 'Best zwaar, vooral als mensen maar één nacht blijven.' Maar ze doet het liever dan werken voor een baas. 'Hier kan ik alles doen waar ik goed in ben.' Naast interieurinrichting en gastvrouw spelen is dat creativiteit. Alle kunstwerken in de herberg zijn van Martha's hand. Toch bezint ze zich op nieuwe mogelijkheden. Ze is 64 jaar, heeft met de B&B bereikt wat ze wilde. 'Er is meer in het leven dan werk.'

André Rieu

Dat weet Wanda Oosting-Moedt maar al te goed. De Groningse heeft maar heel kort gewerkt, een half jaar verving ze een kantooroudste bij de PTT. Toen ze trouwde, was het afgelopen. 'Bij de PTT wilden ze dat ik bleef,' vertelt de vrouw die krap een maand ouder is dan AWVN. 'Maar mijn man werkte bij de politie en kon een woning krijgen in de kazerne in Uithuizen. Toen zijn we verhuisd.' Haar man overleed al in 1976, vlak voor zijn pensioen. Zij is op 23 mei 100 jaar geworden. Sinds een jaar woont ze in zorgcentrum De Hullen in Roden. Alleen ging het niet meer. Haar auto heeft ze

Harm Kroezen

Trainingscentrum Villeroy & Boch

In het Groninger ommeland

Op de maaimachine

Boer Harm Holman

Reinoud Bruinier voor de deur van BAT Niemeyer

aan de buurman overgedaan. 'Daarvoor moet hij de tuin onderhouden. Ik heb mijn huis nog in Nieuw-Roden, een heel mooi plekje.' De verhuizing naar het zorgcentrum viel haar zwaar. Maar ze is een ouwe taaie. 'Ze doet altijd mee met spelletjes, ook al is ze moe,' vertelt een medebewoonster die mevrouw Oosting helpt bij het kegelen. En ze geniet nog van het leven. 'Ik ben net in het bubbelbad geweest, met muziek van André Rieu.' Veel meer verlangt ze niet meer. 'Mijn leven is in Gods hand.'

Verbeteraars

Goede kans dat het bubbelbad waarin mevrouw Oosting deze ochtend rondobberde, afkomstig is van Villeroy & Boch, dat op een steenworp afstand van het zorgcentrum zetelt. Groot gemaakt door Bernard Wientjes, oud-voorzitter van AWVN. Zijn naam prijkt nog op een ander gebouw op dit kleine industrieterrein aan de rand van Roden: VDL Wientjes. Een pony graast tussen de fietsenstallingen bij de sanitairreus. 'Ja, we zitten erg ruim in ons jasje,' lacht improvement manager Harm Kroezen. 'Toen Wientjes het bedrijf

hierheen verplaatste, had het Noorden behoefte aan werkgelegenheid. Dus je kon zoveel grond krijgen als je wilde.' In die tijd heette het bedrijf nog Ucosan, maar ze produceerden hetzelfde: kunststof sanitair. Sinds 1999 doen ze dat onder de vlag van Villeroy & Boch. Het bedrijf is met zijn tijd meegegaan; iedereen in de organisatie is bezig met 'continu verbeteren'. Kroezen: 'We hebben 110 verbeteraars in dienst. De verantwoordelijkheid ligt nu lager in de organisatie, waardoor een andere dynamiek ontstaat. De baas vertelt niet meer wat er moet gebeuren, medewerkers nemen zelf initiatieven. In teamverband bedenken we oplossingen om het werk slimmer in te richten, zodat mensen het langer volhouden. Daar hebben zowel de werkgever als de werknemers plezier van. En het neemt enorme vormen aan: de afgelopen jaren zijn we dik 700 verbeterprojecten gestart.'

Luxeboer

Volgende stop: tabaksfabrikant British American Tobacco (BAT) Niemeyer in de stad Groningen, net als Villeroy & Boch lid van AWVN. Onderweg lonkt het

boerenland. Boombladeren en weilanden kleuren felgroen; het doet bijna pijn aan je ogen. Koeien, schapen en paarden met jongen. Hier en daar een dorp: Steenberg, Foxwolde, Peizermade. De Randstad is ver weg; niks geen dienstenmaatschappij, hier bloeit de agrarische samenleving. Heerlijk vindt Harm Holman het boerenbestaan. Tevreden maait hij het gras van een van zijn percelen buiten Steenberg. 'Omdat het leuk is, want eigenlijk doe ik dit bijna nooit meer zelf.' Hét voordeel van werkgeven, vindt Holman, die zichzelf een 'luxeboer' noemt. 'Ik heb vijf jongens die voor me kunnen werken, dus ik hoef zelf niet meer om vijf uur op om de koeien te melken.' Als het iconische kantoor van de Gasunie, herkenbaar aan de organische vormen, in de verte opdoemt, is de stad Groningen niet ver meer. Minstens zo iconisch is de fabriek van BAT-Niemeyer aan de Paterswoldseweg, dicht tegen de binnenstad aan. Soms kun je de tabakslucht in de stad ruiken.

Vakmanschap

Baas boven baas: Niemeyer – nu onderdeel van British American Tobacco – bestaat al

Familie Honderd woont op nummer 100

Landbouwmachine van Jan van den Bergh

Heleen in Honderd - gehaald!

Ontmoeting onderweg met een rietdekker

Thomas Kort voor zijn huis in Honderd

sinds 1819. Een eeuw ouder dan AWWN. Hoe krijg je dat voor elkaar? 'Kwaliteit blijven leveren,' is het advies van HR-manager Reinoud Bruinier. 'Je vakkenis op een goede manier overdragen en klantvriendelijk zijn, meedenken. Maar dat doet AWWN al heel goed.' En Niemeyer doet dat op zijn eigen terrein: shag produceren die overal ter wereld wordt gerookt. Met medewerkers die in ploegendiensten hun vakmanschap te gelde maken. 'Je werkt met een natuurproduct. Tabak maken is bijna ambachtelijk, er komt echt wat bij kijken.' Dat medewerkers trots zijn op het product, blijkt wel uit de lange dienstverbanden. Het komt met enige regelmaat voor dat een medewerker zijn veertigjarig jubileum bij Niemeyer viert. 'We maken deel uit van een multinational, dus we werken met internationale systemen, en tegelijk heerst hier de cultuur van een familiebedrijf. Dat spreekt mensen aan.' Die betrokkenheid heeft ook een keerzijde: met een gemiddelde leeftijd van vijftig jaar is duurzame inzetbaarheid een zorg voor de onderneming. 'Ploegendiensten worden zwaarder naarmate je ouder

wordt. We hebben onderzoek gedaan naar het ritme in de roosters om te kijken welke volgorde in dagdelen het beste is voor de gezondheid.'

Familie Honderd

Alex Honderd zou iemand als Bruinier dolgraag een dagje inhuren. Als eigenaar van een aantal tankstations is hij eigen baas. Anders zou hij niet willen, behalve dan dat alles altijd op zijn bordje terecht komt. 'Je kunt die verantwoordelijkheid nooit eens met een ander delen. Het ondernemerschap is een uit de hand gelopen hobby, ik ben er al bijna mijn hele leven mee bezig. Die zorgen van het hebben van personeel krijg je er gewoon bij.' Ook zijn vrouw Annelieke vindt dat een moeilijk aspect van het werkgeverschap. Zij heeft samen met een paar andere huisartsen een eigen praktijk in Groningen. 'Hoe ga je bijvoorbeeld om met medewerkers die slecht functioneren?' Aan de andere kant: 'Ik vind het mooi dat je als werkgever iets kunt betekenen voor de persoonlijke ontwikkeling van je werknemers.' Voor de huisarts geeft het werk betekenis aan haar leven. 'Zonder

werk zou ik gek worden. Ik heb echt een mentale uitdaging nodig. Met je werk kun je iets betekenen in de maatschappij. En je kunt er groei in doormaken; ik wil niet stilstaan in het leven.'

Alex en Annelieke hebben niet alleen iets met werkgeven, het mooiste is natuurlijk dat hun achternaam Honderd is, en dat ze op nummer 100 wonen in het buitengebied van de stad Groningen. En ja, die combinatie zorgt geregeld voor verwarring. Annelieke lacht: 'Als ik mijn gegevens moet doorgeven, denken ze vaak dat ik het niet heb begrepen, als ik bij 'achternaam' ook Honderd zeg. Nee, niet uw huisnummer, ik heb uw achternaam nodig!' Die achternaam levert de familie ook veel lol op. Voor hun huwelijk lieten Alex en Annelieke een speciale postzegel maken met daarop hun trouwringen naast elkaar met een 1 ervoor: 100! Ook op het geboortekaartje van hun jongste zoon maakten ze er handig gebruik van: 98, 99, 100... ik kom! Ondanks de geboorte van drie jonge Honderdjes – meer dan een decennium geleden inmiddels – hebben de ouers het voor hen gebouwde nest in de royale

achtertuin nog niet ontdekt. De familie hoopt op volgend jaar. Aan de voorkant van het huis draven veulens door de wei. Vanaf hier hoeft je alleen nog langs de knalkleuren van bouwmarkt Hornbach om de stad achter je te laten. Dan ben je weer in de provincie Groningen, met wolken schapen en velden vol paardenbloemen langs de route.

Goede boterham

Ook langs de N46: land dat moet worden bewerkt. Door Jan van den Bergh die bezig is met het klaarmaken van maisland. Hij zit op een trekker met kopeggen. Kosten: zo'n 170.000 euro, inclusief GPS-systeem. Van den Bergh heeft negen trekkers rondrijden. 'Die zijn van mij, en van de bank,' grijnst de eigenaar van het naar hem genoemde loonbedrijf. Hij werkt met moderne machines, maar beschouwt zichzelf als een baas van de oude stempel. 'Eerlijk en betrouwbaar. Ik zeg 't als iets goed is, maar ook als het niet goed is.' Het bedrijf is financieel gezond, daar is Van den Bergh trots op. 'We groeien elk jaar wel iets. We hadden nu twee of drie keer zo groot kunnen wezen,

maar dat is niet ons doel. We willen er een goede boterham aan verdienen, en een beetje leuk leven.' Vier jongens heeft hij op de loonlijst staan en zijn vrouw doet de administratie. Zijn oudste zoon, een puber nog, toont al interesse in overname. Van den Bergh ziet een glorieuze toekomst voor zijn opvolger(s) weggelegd. 'Landbouwmachines worden steeds duurder. Vooral kleinere boeren, gezinsbedrijven, kunnen die investering vaak niet meer rendabel krijgen. Dat zijn voor ons interessante partijen.' Met zijn eigen toekomst kan het nog alle kanten op. 'Als dat erin zit, wil ik misschien een eigen boerderijtje kopen. Of ik ga iets doen in de adviessfeer. Hoe krijg je de hoogst mogelijke opbrengst van je land? Hoe kun je zo makkelijk mogelijk melken? Dat doen we nu ook al bij de boeren.' Hij ziet het wel. 'Mijn vrouw doet nu vrijwilligerswerk. Het leven is niet alleen maar werken.'

Horizon

Van den Bergh stapt weer op zijn trekker; in zijn oortje een klant die nog een klus heeft. Loppersum doemt op langs de N46,

epicentrum van het aardbevingsgebied. In het buitengebied van Westeremden komt een busje van Coolblue aanrijden. Ook hier bezorgt de webgigant gewoon aan huis. Nog iets meer dan tien minuten rijden, het eindpunt is in zicht. We draaien de Honderdsterweg op. Bij de boerderij op de hoek staat een geit aan de ketting. Het einde van de middag, de zon hangt laag, de weg is recht en stil, aan de horizon in het zuidwesten stoot een fabriek dikke rook uit. Halverwege de weg die Garsthuizen met Zijlrijp verbindt, staan twee huizen. Al vroeg in zijn bestaan viel Thomas Kort voor nummer elf.

Hij kijkt uit over het lege land. De hond danst om hem heen, even verderop begint een tractor nog aan een vers veld dat moet worden omgeploegd. Ook al gaan zijn dochters op zoek naar een roeriger bestaan elders. Ook al heeft hij in de toekomst niet de kracht meer om zijn moestuin eigenhandig te bewerken. Ook al verhuizen zijn overburen naar een verzorgingstehuis. Ook al loopt alles in 't Honderd. Thomas Kort krijgen ze hier niet weg. Nog in geen honderd jaar. ●